

де експерти повинні навпроти кожного вміня поставити позначку від 0 до 4. Показники всіх експертів підсумовуються й визначається середньоарифметичний показник умінь управлінської готовності. Слід зазначити, що цей показник до особи, яка розглядається на переведення вищої посади, повинен бути не менше 3.

Щодо оцінки якостей слідчих, яких планується перевести на вищі посади, то їх повинні оцінювати керівник підрозділу, заступник керівника та колега. Також середній показник повинен бути не менше 3.

Потім порівнюються показники оцінки якостей та вмінь, і експерти визначають можливість професійного росту працівника. Крім того, слід урахувати особистісні якості слідчого, визначити його взаємовідносини з колективом, як він може впливати на інших, чи є він авторитетом в очах колективу та ін.

Також при переведенні на вищу посаду враховуються наукова та педагогічна готовності працівника органів досудового розслідування. Для цього необхідно вивчати кандидата на спеціальних дорученнях і перевіряти його шляхом створення штучних ситуацій.

Отже, запропоновано здійснювати оцінювання готовності працівників органів досудового розслідування за такими напрямками: перший - дослідження професійно важливих якостей, які детермінують різновиди готовності до слідчої діяльності; другий - перевірка різновидів умінь, які детермінують різновиди готовності до слідчої діяльності; третій - вивчення мотивації відносно таких категорій осіб: курсантів факультетів підготовки фахівців для підрозділів слідства ВНЗ системи МВС; молодих фахівців (слідчих із досвідом роботи до трьох років) та слідчих, яких планується перевести на вищі посади.

Відповідно до цих критеріїв оцінювання були розглянуті нормативно-правові акти, які визначають готовність працівників органів досудового розслідування та запропоновано внести зміни до деяких із них.

Напрями оцінювання готовності працівників органів досудового розслідування до професійної діяльності сприятимуть чіткому механізму професійного відбору висококваліфікованих і конкурентоспроможних працівників міліції.

Література

1. Цільмак О.М. Професійно-психологічна підготовка працівників підрозділів міліції на транспорті. [Текст]: підручник / О.М. Цільмак. - Одеса: ОДУВС, 2012. - 143 с. - з іл.
2. Кубіцький С.О. Система оцінювання готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / С.О. Кубіцький. - К., 2001. - 203 с.
3. Про вищу освіту: закон України від 01.07.2014 р. № 1556-18 із змін. - [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Про затвердження Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України: наказ МВС України від 27.06.2013 р. № 621. - [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1206-13>.
5. Про затвердження Положення про організацію наставництва в органах внутрішніх справ України: наказ МВС України від 09.02.2011 № 28. - [Електронний ресурс]: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/757119>.
6. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 09.08.2012 р. № 686. - [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0628-12/card4#History>.
7. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування особового складу органів внутрішніх справ України наказом МВС України: від 22.06.2012 № 558. - [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0225-01>.

*Пасько О.М.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри психології та
педагогіки ФПФПКМ
ОДУВС
Надійшла до редакції: 19.12.2014*

УДК 343.12:347.963

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ДОСУДОВИМ РОЗСЛІДУВАННЯМ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИКІВ

Пануша І. О.

Стаття присвячена особливостям процесуального керівництва досудовим розслідуванням злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків, розкриттю основних функцій прокурора, що визначені кримінальним процесуальним законодавством, а також дослідженню особливостей їх практичної реалізації.

Ключові слова: кримінальне провадження, процесуальне керівництво, контроль за вчиненням злочину, незаконний обіг наркотиків, слідчі дії.

Статья посвящена особенностям процессуального руководства досудебным расследованием преступлений в сфере незаконного оборота наркотиков, раскрытию основных функций прокурора, которые определены уголовным процессуальным законодательством, а также исследованию особенностей их
© І.О. Пануша, 2015

практической реализации.

Ключевые слова: уголовное производство, процессуальное руководство, контроль за совершением преступления, незаконный оборот наркотиков, следственные действия.

Article is devoted to the definition of the powers of the prosecutor in combating drug trafficking, as defined criminal procedural legislation, legislation in the field of combating drug trafficking, the legislation on the prosecutor's office, as well as the study of the characteristics of their practical implementation at different levels

Keywords: criminal proceedings, procedural management, control over the commission of a crime, drug trafficking investigations.

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

Незаконний обіг наркотиків є одним з головних чинників загострення криміногенної обстановки загалом. Підвищення рівня НОН на окремій території неодмінно веде до підвищення кількості вчинених злочинів загальнокримінальної спрямованості. Дуже часто крадіжки, пограбування та розбої є наслідком хворобливої пристрасті з боку осіб, які зловживають наркотиками та намагаються таким чином заробити собі на задоволення. Стан наркотичного сп'яніння, коли особа не контролює свої вчинки й не усвідомлює їх наслідків, уже є плідним підґрунтям щодо вчинення протиправних дій корисливо-насильницької спрямованості. При цьому необхідно враховувати стан наркозлочинності та загрозиливості кількості таких злочинів: після вступу в дію чинного Кримінального процесуального кодексу України прокурорами за 2013 рік здійснювалося процесуальне керівництво досудовим розслідуванням щодо 33982 кримінальних правопорушень у сфері НОН, за 2014 рік - щодо 30494. У попередні роки органами внутрішніх справ було зареєстровано та здійснювалося досудове розслідування: щодо 63666 злочинів у сфері НОН за 2008 рік, за 2009 - 57624, за 2010 - 56878, за 2011 - 53206, за 2012 - 49989. За таких умов до діяльності правоохоронних органів загалом та органів прокуратури зокрема висуваються особливі вимоги в контексті боротьби із зазначеним небезпечним і руйнівним явищем.

Різномісними проблемами процесуальної діяльності прокурора присвятили свої праці Ю.П. Аленін, І.В. Вернидубов, Ю.Є. Винокуров, А.Ф. Волобуєв, В.І. Галаган, В.О. Глушков, В.В. Долежан, В.С. Зеленецький, П.М. Каркач, В.Г. Клочков, Г.К. Кожевніков, І.М. Козьяков, М.В. Косюта, М.Й. Курочка, Є.Д. Лук'яничков, В.Т. Маляренко, О.Р. Михайленко, Г.О. Мурашин, В.Т. Нор, І.Л. Петрухін, В.П. Півненко, М.А. Погорецький, Г.В. Попов, М.В. Руденко, В.М. Савицький, Г.П. Середа, М.С. Строгович, В.Ф. Стуткус, В.В. Сухонос, В.Є. Тарасенко, Х.С. Таджигев, Р.Р. Трагнюк, Л.Д. Удалова, О.В. Хімичева, П.В. Шумський та ін. Проте на сьогодні питання процесуального керівництва досудовим розслідуванням, зокрема по кримінальних провадженнях, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків, не досліджувалися.

Прокуратура є єдиним органом, що здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, зокрема по тих кримінальних провадженнях, що пов'язані із незаконним обігом наркотиків. Так, згідно з ч. 2 ст. 36 КПК України [2], прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням. Згідно зі статистичними даними Управління організації ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань і статистичної інформації Генеральної прокуратури України [9, 10], після вступу в дію чинного Кримінального процесуального кодексу України прокурорами за 2014 рік здійснювалося процесуальне керівництво досудовим розслідуванням щодо 8 412 злочинів, що були пов'язані із незаконним виробництвом, виготовленням, придбанням, зберіганням, перевезенням, пересиланням з метою збуту або збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК), а 16 803 злочинів були пов'язані з тими самими діями, але без мети збуту (ст. 309 КК).

Зазначені в ст. 36 КПК України [2, ст. 36] повноваження прокурора під час досудового розслідування

кримінальних проваджень, пов'язаних із НОН, можна розділити на наступні блоки. Так, прокурор:

- розпочинає досудове розслідування (ч. 1 ст. 214 КПК України) і має повний доступ до матеріалів, що стосуються досудового розслідування;

- доручає: 1) органу досудового розслідування - проведення досудового розслідування (ч. 7 ст. 214 КПК України); 2) слідчому, органу досудового розслідування - проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій; 3) проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій - відповідним оперативним підрозділам;

- дає вказівки щодо проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій, бере участь у них, а за потреби особисто проводить слідчі (розшукові) та процесуальні дії;

- скасовує незаконні та необґрунтовані постанови слідчих, ініціює перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від досудового розслідування та призначення іншого слідчого за наявності підстав для його відводу або у випадку неефективного досудового розслідування, приймає процесуальні рішення, зокрема щодо закриття кримінального провадження та продовження строків досудового розслідування;

- погоджує або відмовляє в погодженні: клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій чи самостійно подає слідчому судді такі клопотання; запитів органу досудового розслідування про міжнародну правову допомогу, передання кримінального провадження або доручає органу досудового розслідування виконання запиту (доручення) компетентного органу іноземної держави про міжнародну правову допомогу або перейняття кримінального провадження;

- повідомляє особі про підозру;

- затверджує чи відмовляє в затвердженні обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, вносить зміни до складеного слідчим обвинувального акта чи зазначених клопотань, самостійно складає обвинувальний акт;

- звертається до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; підтримує державне обвинувачення в суді, відмовляється від підтримання державного обвинувачення, змінює його або надає додаткове обвинувачення;

- здійснює інші повноваження, передбачені КПК України [2, ст. 36 та ін.].

Отже, прокурор наділений виключними процесуальними повноваженнями щодо прийняття основних рішень на стадії досудового розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних із НОН. Нагляд за додержанням законів у формі процесуального керівництва дозволяє прокурору за допомогою обов'язкових для виконання зазначеними органами вказівок, доручень, процесуальних дій та рішень безпосередньо спрямовувати хід і перебіг кримінального провадження на стадії досудового розслідування, дієво впливати на зміст і результати діяльності слідчих, а також виконання ними завдань кримінального судочинства, насамперед щодо захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень,

охорони прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування в розумні строки.

На початковому етапі розслідування керівники прокуратур повинні невідкладно призначати процесуальних керівників досудового розслідування кримінальних правопорушень з урахуванням складності їх кваліфікації, суспільного резонансу, прогнозованих обсягів процесуальної роботи та з огляду на професійну майстерність і досвід відповідних прокурорів, у разі необхідності відповідною постановою створювати групи прокурорів і призначати старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів. Прізвища призначених прокурорів вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Ураховуючи специфіку злочинів у сфері НОН для процесуального керівника має бути предметом особливої уваги не лише законність прийнятих слідчим процесуальних рішень, а й правильність обрання ним тактики як у розслідуванні злочину загалом, так і в проведенні окремих слідчих (розшукових) дій. За результатами проведеного нами анкетування 148 працівників органів прокуратури з'ясовано, що більшість з них (52,7 %) вважає, що правильність обрання слідчим тактики розслідування наркозлочину, а також проведення окремих слідчих (розшукових) і процесуальних дій, є предметом прокурорського нагляду у формі процесуального керівництва. 44,6 % респондентів вважають, що правильність обрання слідчим відповідної тактики може бути предметом прокурорського нагляду лише, якщо при цьому можуть бути порушені охоронювані законом права та законні інтереси.

Безпосередньо організація розслідування злочинів, пов'язаних із НОН, передбачає визначення прокурором спільно з керівником органу досудового слідства та слідчим застосування необхідних зусиль та засобів, створення оптимальних умов для проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій у розумні строки. Відповідно до ст. 36 КПК України [2] прокурор уповноважений доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення чи брати участь у них, а в необхідних випадках - особисто проводити слідчі (розшукові) та процесуальні дії в порядку, визначеному КПК України. Тому відповідно до п. 6.1 наказу Генерального прокурора України від 19 грудня 2012 року № 4гн "Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні" [8] при вирішенні питань щодо погодження клопотань слідчих про проведення слідчих (розшукових) дій прокурор повинен ретельно перевіряти наявність відповідних підстав.

Комплекс організаційних заходів у кримінальному провадженні має бути чітко визначеним, конкретним та детальним. Ці вимоги особливо актуальні при організації розслідування таких складних, багатоепізодних проваджень, як по злочинах, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків. При розробці узгодженого плану проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій необхідно визначити шляхи розкриття злочину, окреслити обставини, які підлягають з'ясуванню, а також встановити найбільш доцільні строки проведення необхідних слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових)

дій. З огляду на специфіку злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків, процесуальному керівнику слід звернути особливу увагу на те, що основними завданнями початкового етапу кримінального провадження є встановлення і документування:

- ознак незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконного збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України), використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 306 КК України), незаконного посіву або незаконного вирощування снотворного маку чи конопель (ст. 310 КК України), організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 317 КК України), а також ознак інших злочинів, вчинення яких обумовлено технологією протиправної діяльності в сфері незаконного обігу наркотиків;

- ознак учинення злочинів повторно або за попередньою змовою групою осіб, особою, яка раніше вчинила один із злочинів, організованою групою;

- наявності зв'язків між особами, які здійснювали збут, перевезення, зберігання та інші дії із наркотичними засобами та психотропними речовинами;

- наявності нелегальних (отриманих від наркоторгівлі) доходів у осіб, причетних до учинення злочинів у сфері НОН.

Чинний КПК України [2, ч. 2 ст. 223] підставами для проведення слідчих (розшукових) дій визначає наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення їх мети, тобто можливість за їх результатами отримання (збирання) або перевірки доказів. Оцінка їх наявності проводиться в кожному провадженні з урахуванням встановлених обставин, особливостей виконання окремих процесуальних, слідчих (розшукових) дій, їх обсягу та складності, поведінки учасників кримінального провадження, дотримання процесуальних строків тощо.

Щодо допитів, то прокурору необхідно забезпечити виконання вимог ст. 87 КПК України [18] і не допустити, щоб у кримінальному провадженні особи, яким повідомляється про підозру, допитувались до цього як свідки, що тягне за собою недопустимість доказів.

Прокурор може особисто проводити допити з урахуванням обставин, встановлених у кожному конкретному кримінальному провадженні, зокрема даних про особу допитуваного, важливості показань для кримінального провадження, обсягу та складності цієї слідчої (розшукової) дії, тяжкості кримінального правопорушення тощо. У складних для доказування кримінальних проваджень про злочини, що пов'язані з незаконним обігом наркотиків, допит свідків обвинувачення, а також підозрюваних доцільно проводити у всіх випадках за участю прокурора.

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України, виходячи з характеру та обсягу повноважень прокурора щодо нагляду за додержанням законів при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, визначає без перебільшення ключову роль прокурора в забезпеченні законності під час проведення вказаних дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні. Як наслідок, збільшується і відповідальність прокурора щодо правових наслідків рішень, що приймаються у зв'язку з негласними слідчими (розшуковими) діями.

Негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені ст.ст. 260, 261, 262, 263, 264 (у частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 267, 269, 270, 271, 272, 274 КПК України [2], проводяться виключно в кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів, зокрема за ст.ст. 305, 307, ч. 3 ст. 309, ч. 2 ст. 317 КК України.

Прокурор, здійснюючи нагляд за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений доручати слідчому, органу досудового розслідування, відповідним оперативним підрозділам проведення у встановлений прокурором строк негласних слідчих (розшукових) дій, давати вказівки щодо їх проведення [2]. У разі, коли матеріали оперативно-розшукової діяльності були використані як приводи та підстави для початку досудового розслідування, доручення на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, як правило, надається оперативному підрозділу, який виявив злочин, але враховуються його повноваження.

Прокурору слід звертати увагу працівників оперативного підрозділу на те, що їм забороняється здійснювати процесуальні дії в кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями про проведення негласних слідчих (розшукових) дій до слідчого судді чи прокурора. Проте вони з метою перевірки інформації, яка надійшла, можуть проводитися заходи, передбачені оперативним (ініціативним) пошуком.

При розслідуванні кримінальних проваджень, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків, доцільним є проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій: використання конфіденційного співробітництва; негласне отримання зразків, зокрема, для ідентифікації речовин, необхідних для порівняльного дослідження; контроль за вчиненням злочину (оперативна закупка, контрольована поставка тощо); аудіо-, відеоконтроль місця учинення наркозлочинів; спостереження за торговцями наркотиків, а також місцями, де зберігаються, виготовляються наркотичні засоби чи психотропні речовини; установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (мобільних телефонів) наркоторгівців або перевізників; обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (місця, де виготовляються або зберігаються наркотичні засоби чи психотропні речовини); фіксація та збереження інформації, отриманої з телекомунікаційних мереж за допомогою технічних засобів та в результаті зняття відомостей з електронних інформаційних систем (електронна пошта, кореспонденція із соціальних мереж); зняття інформації з електронних інформаційних систем (локальних мереж та мережі Інтернет); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, огляд і виїмка кореспонденції, аудіо-, відеоконтроль за особами, причетними до наркозлочинів.

Саме прокурор у разі, коли такі негласні слідчі (розшукові) дії, як установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК України) або спостереження за особою (ст. 269 КПК України), проводяться у виняткових випадках, визначених КПК [2, ст. 250], до постановлення ухвали слідчого судді, зобов'язаний невідкладно після початку їх проведення звернутися з відповідним клопотанням до слідчого судді.

Тільки прокурор має право прийняти рішення про проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії, як контроль за вчиненням тяжкого або особливо тяжкого злочину, що готується або вчиняється, у формі контр-

ольованої поставки, контрольованої та оперативної закупки, спеціального слідчого експерименту, імітування обстановки злочину [2, ст. 271].

Перед складанням повідомлення про підозру або його погодженням прокурор самостійно оцінює наявність відповідних підстав для цього, тобто: законність затримання чи безпосередньо після його вчинення; законність обрання до особи одного з передбачених КПК запобіжних заходів; наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення [18, п. 11 ст. 36, ст. 276]. При цьому прокурор або слідчий зобов'язані невідкладно повідомити підозрюваному про його права, передбачені КПК України.

У справах про злочини, пов'язані з НОН, при повідомленні про підозру слідчий або прокурор повинні мати достатнє уявлення про обставини, що належать до події злочину, обставини, що мають значення для кваліфікації злочину та особу, що підозрюється у вчиненні злочину. Підозру у вчиненні кримінального правопорушення (злочину) можна визначити як обґрунтоване допущення про причетність певної особи до вчинення діяння, передбаченого відповідними статтями Особливої частини Кримінального кодексу України. Тобто слідчий, прокурор вважають, що підозрювана особа своїми діями пов'язана із вчиненням злочином, допускається можливість вчинення нею цього злочину.

Прокурор зобов'язаний після повідомлення особі про підозру в найкоротший строк здійснити одну з таких дій: закрити кримінальне провадження; звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру (ч. 2 ст. 283 КПК України). Так, згідно зі статистичними даними за 2014 рік направлено до суду кримінальних проваджень з обвинувальним актом про злочини у сфері НОН (ст. ст. 306-327 КК України) - 16 880. У 2013 році цей показник склав - 21 332, тобто їхня кількість зменшилася на 20,9%.

Відзначимо, що саме прокурор, як процесуальний керівник, повинен забезпечити проведення досудового розслідування у розумні строки. На слідчого суддю цей обов'язок покладається лише в частині строків розгляду питань, що належать до його компетенції (ч. 2 ст. 28 КПК України).

Отже, під час процесуального керівництва по кримінальних провадженнях, пов'язаних із НОН, для прокурора, ураховуючи специфіку злочинів у цій сфері, має бути предметом особливої уваги не лише законність прийнятих слідчим процесуальних рішень, а й правильність обрання ним тактики як у розслідуванні злочину в цілому, так і в проведенні окремих слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій. Оптимальність обраної тактики визначається можливістю повного встановлення і фіксації: ознак незаконного виробництва, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також збуту наркотиків (ст. 307 КК України), використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотиків (ст. 306 КК України), організації або утримання місць для незаконного виробництва чи виготовлення наркотиків (ст. 317 КК України), ознак інших злочинів, вчинення яких обумовлено технологією протиправної діяльності у сфері НОН; ознак учинення злочинів за попередньою змовою групою осіб, організованою групою; наявності зв'язків між особами, які здійснювали збут, перевезення, зберігання та інші дії із

наркотичними засобами та психотропними речовинами; наявності нелегальних (отриманих від наркаторгівлі) доходів у осіб, причетних до учинення злочинів у сфері НОН; інших обставин, що підлягають доказуванню по кримінальному провадженню.

Злочини у сфері НОН вимагають більш глибокої роботи з виявлення обставин, що підлягають доказуванню по кримінальному провадженню, установлення обставин, що сприяли вчиненню злочинів. Зважаючи на груповий (організований) характер вчинення наркозлочинів, у ході досудового розслідування повинні виявлятися не тільки окремі факти протиправних діянь стосовно конкретної особи (підозрюваного чи обвинувачуваного), а й виявлятися джерела надходження наркотиків чи сировини для їх виготовлення до зазначеної особи, її злочинні зв'язки, насамперед, серед злочинних наркогруповань.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України, 1996. - № 30. - С. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. - [Електронний ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Закон України "Про міліцію" від 20 грудня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991. - № 4. - С. 20.
4. Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" від 18 лютого 1992 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992. - № 22. - С. 303.
5. Закон України "Про прокуратуру" від 5 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1991. - № 53. - Ст. 793. - Ст. 30.

6. Закон України "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зловживання ними" від 15 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995. - № 10. - Ст. 62.

7. Закон України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів" від 15 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995. - № 10. - Ст. 60.

8. Наказ Генерального прокурора України № 4гн від 19 грудня 2012 року "Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні" // Офіційний веб-портал Генеральної прокуратури України. - [Електронний ресурс]: <http://www.gp.gov.ua>.

9. Аналітично-статистичні матеріали про стан законності та протидії злочинності за 12 місяців 2013 року / Генеральна прокуратура України, Управління статистики, організації та ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань. - Київ: ГПУ, 2014. - 63 с.

10. Аналітично-статистичні матеріали про стан законності та протидії злочинності за 12 місяців 2014 року / Генеральна прокуратура України, Управління організації ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань та статистичної інформації. - Київ: ГПУ, 2015. - 65 с.

*Пануша І.О.,
здобувач кафедри кримінального процесу
ОДУВС
Надійшла до редакції: 18.12.2014*

УДК 343.102:343.985

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ОСІБ, ЯКІ ПРОВОДИЛИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ, РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ, У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Тарасенко Р. В.

Стаття присвячена дослідженню питань участі в кримінальному процесі осіб, які безпосередньо проводили спостереження за особою, річчю або місцем, забезпечення конфіденційності відомостей про них, виділенню основних проблем (недоліків) кримінальної процесуальної регламентації забезпечення безпеки та вдосконаленню діючого законодавства.

Ключові слова: учасник кримінального судочинства, заходи безпеки, стадія кримінального процесу, кримінальне провадження.

Статья посвящена исследованию вопросов участия в уголовном процессе лиц, которые непосредственно проводили наблюдение за лицом, вещью или местом, обеспечения конфиденциальности сведений о них, выделению основных проблем (недостатков) уголовной процессуальной регламентации обеспечения безопасности и совершенствованию действующего законодательства.

Ключевые слова: участник уголовного производства, меры безопасности, стадия уголовного процесса, уголовное производство.

The article is devoted to the issues of participation in the criminal proceedings, which are directly carried
© Р.В. Тарасенко, 2015

out observation of a person, thing or place to ensure the confidentiality of information about them, the allocation of the major problems (defects) of criminal procedure regulate the safety and improvement of existing legislation.

Keywords: party of criminal proceedings, the security measures, the stage of the criminal process, the criminal case.

Негласна робота традиційно є невід'ємною складовою підрозділів (органів), що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, та характеризує діяльність саме тих суб'єктів, які визначені в ст. 5 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність". Проте чинний КПК України заклав підвалини для застосування слідчим, прокурором під час досудового розслідування відповідних негласних слідчих (розшукових) дій, однією з яких є спостереження за особою, річчю або місцем.

Зазначена негласна дія (захід) посідає одне з ключових місць у правоохоронній практиці та зазвичай застосовується для негласного зовнішнього спостереження, слідкування за особами, які підозрюються в підготовці та вчиненні тяжких або особливо тяжких злочинів, місцями їхнього помешкання, роботи чи перебування, за їхньою поведінкою, колом знайомств, транспортними засобами тощо, з метою негласної фіксації протиправних дій або